

JÕULULEHT

*Kallist jõulurahu, head vana aasta lõppu!
Õnnerikast ja teguderohket uut aastat!*

*Raikküla kolhoosi juhatus, parteibüroo
ja teiste ühiskondlike organisatsioonide esindajad*

Et oleks rahu ja õnne

Möödumas on meie rahvale kordumatu 1988. aasta. O'eme tagasi saanud oma rahvusvärvid, avalikult võime tähistada oma traditsioonilisi, eestlaste kultuuri edasikandvaid tähtpäevi. Kõrvuti emotsionaalse laulva revolutsiooniga on meil ka raske — paljudki siiani maksnud teed tule ümber hinnata, kavandada teed edasiseks.

Meie kodumajandi 40. juubeli aasta kujunes vaatamata ilma vingerpussidele majanduslikult rahuldavaks. Kunagi varem pole nendelt maadelt toodetud ning riigile müüdüd nii palju piima ja liha, (täitmata jäi vaid teravilja müügi kohustus). Tundub, nagu oleks asjad arenenud õiget rada — tootmine on ju suurenenud. Täna tuleb siiski neid kõrged tootmisnäitajaid vaadata kriitiliselt. Tootmise suurendamine iga hinna eest nõuab meilt paraku lõivu, mille maksmiseks kulub aastakümneid. Pikka aega valitsenud mõttekriis — meie ei vaja looduse armuande, vaid võtame temalt kõik — on väga sügavalt juurdunud. Tagajärjeks on reostatud põhjavesi, inimese üha rohkem maast võõrandumine. Viimane aeg on tõsta ausse loosung «Inimväärne elu inimese jaoks!».

Mõtlemisviisi ümberkujun-

damine ongi ilmselt kõige raskem. Kas praegune põlvkond ongi enam selleks võimeline. Kuid kindlasti püüdkem luua tingimused, et mõtlevat inimest kasvatada. See peab olema meie tegude tähtsaim eesmärk.

Tuleb jõuda arusaamisele, et Eesti loodus on maailmas ainulaadne ja omapärane. Iga eestlase kohuseks on teda tunda, hoida ning arukalt kasutada.

Ei o'e meie majandis puudu töökatest inimestest, kellele tahaks telda suure tänu tehtu eest. Sügav kummardus neile, kes on kõigi raskuste kiuste maale jäänud, tänu kellele on me laual ikka leiba jätkunud. Neid inimesi tuleb hoida, kaitsta!

Rohkem soovin inimlikkust ja südamlikkust üksksteisemõistmist, austust kaasinimeste ning nende töö vastu.

Küllap soovime kõik, et... oleks rahu ja õnne ilmas, mis paneks naerma ka nukrad silmad.
Et oleks rahu ja veidi enam headust...

KALLIS KOLHOOSIPERE, SOOVIN TEILE SÜDAMEST HEAD AASTAVAHETUST! MINGU 1989. AASTA JUST NII, NAGU IGAÜKS ON SEDA SALAJAS SOOVINUD. TUGEVAAT TERVIST JA JÕUDU TÖÖLE!
PEETER ALASEPP

Soovin, et...

Varsti, varsti keerame selle aasta kalendri viimase lehekülje. Kogu Eestimaa on elanud sel aastal meie jaoks tohutult suurte poliitiliste sündmuste tähe all. Muutunud on paljud meie arusaamad, tõekspidamised, hoiakud, suhtumised.

Usun, et uusaasta künnisel kanname igaüks oma südames salasoove, mida oodata ja lootust saabuvast aastalt.

Kui EMA soovin, et ka uuel aastal jätkuks meie lastele puhast (hku hingata, puhast vett juua ja pehmet (uemuru paljajalu ringi li-pata.

Kas ei peaks meie, emad oma lapsi kuni koolimineku-ni ise kasvatama? Kas ei võiks naiste t'õpäev meeste omast tund-paar lühem olla? Vahest po'eks siis nii palju purunenud perekondi ja õn-

netuid lapsi.

Ärgem unustagem, et peale hoo'e laste ja kodu eest peab naisele jääma aega ka enda jaoks.

Kui DISPETSER soovin, et meie igapäevased t'õsuhted alluvate ja spetsialistide vahel oleks inimlikumad, üks-teist mõistatahtvamad ja intriigivabamad.

Kui AMETIÜHINGUKOM-TEE ESINAININE soovin, et edaspidi otsitakse ja leitakse rohkem võimalusi muuta ohutumaks ja inimsõbrilikumaks paljusid meie iga-

päevaseid t'õposte. Head t'õd saab ja tuleb teha ikka-gi ainult normaalses t'õtingimustes ja hea tervisega.

Ootan, et ametiühingutes oleksid kõigil tasandil t'õelised demokraatlikud valimised. Võib-alla siis võiksime t'elda, et meil on ametiühingud, kes sisuliselt kaitsevad t'õtajate tervist ja huve.

Soovin k igile majandi t'õitajale ja nende perekondadele 1989. aastaks tervist, õnne, t'õr'õmu ja kordaminekuid!

AILE ORASTE

Mälestuste radadel

Reedel, 9. detsembril oli Raikküla klubis rahvarohke. Saabus väärikaid hallipäiseid pensionäre — kolhoosi asutajaid, nooremat rahvast, külalisi pealinnast, rajoonist ja naabermajandeist.

Oli Raikküla kolhoosi asutamise 40. aastapäevale pühendatud pidulik aktus.

Fuajee ja saal olid tähtpäeva vääriiselt kaunistatud. Maitsekad lillekompositsioonid. Laval kõrvuti kolhoosilipuga rahvuslipp. Suur tänu selle eest Tiit Ilingule ja Kaja Mõtsnikule Kehtnast.

Igale saabujale ulatas kena rahvariides noorik ümbri juubelilehe, majandi vimpli ja juubelimärgiga ning tähtpäeva meenutava klaasi.

Kas mäletad, memm, kui väriseva käega Sa avalduse tegid kolhoosi? Taat sõna ei rääkin'd morni maamehe väega viis hobule viimast heina-noosi.

Kas mäletad, memm, kui oheliku otsas viisid Kirjakut ühiskarja. Taat tagant toksas ja ümises tasa ning oma tuska ei varjan'd.

Lembit Arro luuletusega «Kas mäletad?» avas aktuse kolhoosi esimees Peeter Ala-sepp.

Tänuõnad aktuse aukülastele — asutajaliikmetele.

Leinaselsak mälestamaks neid kolhoosipere liikmeid, kes enam meie keskel ei viibi.

Kõneleja tegi teatavaks kolhoosi juhatuse otsuse tõsta 1. jaanuarist 1989. a. asutajaliikmete pensioni minimaalmäär saja rublani. Saal reageeris aplausiga.

Siitkandi esimese, «Ühistöö» kolhoosi saamislugu ja algusaastaid meenutas tolle aegne kolhoosi esimees Evald Tõnupärt.

Edasi sõnajärg kolmkümmend kolm aastat kolhoosi tüüri juures seisnud Harri Kuusemetsale.

Tugev aplaus tänuks tehtud töö ja nähtud vaeva eest.

«Kuidas te sellesse suhtuksite,» esitas kõneleja saalile küsimuse, «kui homme hommikul tehakse teile selgeks, et näiteks auto, televiisor, raadio või mõni loom tuleb

kuhugi viia ja tasuta anda? Vimalik, et ka mõni kõrvalhoone anda teiste kasutusse?»

Eks ole totter olukord: oli oma ja äkki enam ei olegi. Selline «pätkel» tuli neikümmend aastat tagasi katki hammustada tänastel auväärsel kolhoosi asutajaliikmetel. Võite nüüd ise igaüks ette kujutada, mis hinnaga tuli ühismajapidamist alustada või milline see meeleolu siis oli. Kulaklikeks majapidamisteks tunnustati Raela külast Pinna, Ärma, Pitseri, Aadu ja Kildema talu. Pääsu polnud kuhugi, lahti oli ainult tee kolhoosi!

Tänu teie ennastalgavusele, kohusetundele ja töökusele, lugupeetud asutajaliikmed, suutsime püsima jääda ja tootmist arendama hakata. Ega praegune põlvkond kujutaks vist ette olla oma kulu ja kirjadega päevast päeva töö, kuid töötasu lootus on alles aasta pärast, kui on, mida maksta. Nii pandi alus meie tänasele ühismajandile.»

Autasustamine. Kahekümne ühele kõige teenekamale ja väärikamale kinnitati ringda märk «Teeneline kolhoosnik». Pühendusega pildialbumi koos au- või tänukirjaga said kõik elavate kirjas kunagised esimehed. Pühendusega pildialbum jäi mälestuseks kõigile kuuekümmend ühele allesjäänud asutajaliikmele. Lillelisi koos au- või tänukirjadega jätkus paljudele.

Sõna anti külalistele.

Partei rajoonikomitee ja rajooni täitevkomitee ühise aukirja andis üle vastne rajoonikomitee I sekretär Hain Kaur.

Aukiri rajooni ATK-lt. Lillekorvide, meenete ja hea sõnaga pidasid Raikküla kolhoosi meele veel külalised Pöögelmanni Tehasest ja «Eesti Energia» järelevalvest.

naabrimehed Leninist ja Järvakandist ning kaks kohalikkooli.

Peale ametliku osa pakkusid meeldivat lõõgastust mitmekesise kavaga Raikküla 9klassilise kooli õpilased õpetaja Heldi Tageli juhendamisel. Aitäh!

Kuulutati välja künavaheaeg. Maitsekalt serveeritud rootsi laualt leidis igaüks tassi kohvi juurde midagi suupäraselt kehakinnituseks. Tänu abi eest naiskomisjonile eesotsas Ludmilla Käspäri ja suupoolise eest hoolitsejale Piret Reimanile koos abilistega!

Aktus jätkus tõusvas jones. Koos kolhoosiga tähistas oma 90. tegevusjuubelit Raikküla puhkpilliorkester.

Vist kõige elamuslikumad hetked suutis pakkuda kolhoosi paarikümmeliikmeline meeskoor (blukese koorijuhhi Maiu Kanguri käe all. Südan kosutavalt on ta meeste häälde osanud kõlma panna. Ühislaul «Mu isamaa armas» ja vana rahvushümn töid mõnelegi meeleligutusest pisara silma. Aitäh, Maiu! ja mälestuseks tänu-kiri.

Mõnusa vahepala akordionil esitas Riho Väli. Meeldiv oleks seda noormeest edaspidigi kuulata.

Esinemisjärje sai puhkpill. Kaunilt kõlasid vanad isamaalised tuttavad melodiad. Omaloominguliste vahelugemistega esines Paul Tagel.

Süüdit esinesid noored puhkpillisoistid.

Soojad tänuõnad ja mitu aukirja pälvits vapper dirigent Heldi Tagel. Tunnustust ning au- või tänukirju jagus nii orkestrile kui teenekamatele orkestrantidele.

Peale aktust ootas asutajaliikmeid ja külalisi peolaud.

Korraldajad andsid oma parima. Jääb loota, et need, kellele see määratud oli, ka kenasti rahule jäid.

Rahvaloendusest

Rahvaloendus viiakse läbi 12. jaanuaril 1989. a. seisuga. Alustatakse 12. jaanuaril ja lõpetatakse 19. jaanuaril 1989. a.

Loendajad ja loenduspiirkonnad on järgmised:

Elle-Maie Aljasmäe — Raikküla EIK piirkond, Lemmi Torjus — Raikküla küla, Ülle Anderson — Keo, Lipa ja Lipametsa küla, Laine Väli

— Raela, Kaigepere, Metsküla ja Nõmmemetsa küla.

Loendaja küsitleb iga perekonnapead või täiskasvanut perekonnaliiget. Külanoökogus olevate majapidamisraamatute täpsustamiseks oleks vaja igal individuaalloomaja omanikul varakult paberile panna järgmised andmed:

— küla ja maja nimetus

— perekonna-, ees- ja isanimi

— elumaja ehitusaasta

— üldpind m² (eluruumid, köök, esikud, sahvrid, panipaigad, vannitoad, WC), sellest elamispiind (elutoad kokku, ilma köögita)

— seinte materjal

— katuse materjal

— gasaiseadme olemasolu (ja, ei)

— muude hoonete nimetus ja ehitusaasta

— kasvuhoone vundamendil (ja, ei)

Eelnimetatud andmed annab loendaja jaanuaril lõpul külanoökogule.

Peatselt algava 1989. aasta alguse puhul soovin kogu külanoökogu elanikkonnale täitevkomitee nimel HEAD UUT AASTAT!

KONSTANTIN NÄKSI,

Raikküla Küla RSN
Täitevkomitee esimees

Aastavahetuse aegu

Lumevalgevihk
seigatab aasta palet.
Libiseb päevadel pihk
kamaraid, tõde ja valet.

Leili Andre

Taas elame ja oleme jõulukuus. Üle aastakümnete vallandus eestlaste igipõline jonn, iseteadvus ja uhkus; mõtteerksus, suur ühtekuuluvus- ja missioonitunne.

Ütleme: on uus ärkamis-aeg.

Erakorraline ja tormiline on olnud see aasta eesti rahvale. Vaevarohke ja kitsi

põllumehele, hirmus ja ohvriterohke välkesele Armeeniale.

Oma suhtelises majanduslikus kehvuses ärgem niisiis unustagem, et kümnetel ja sadadel tuhandetel, paljuski meie mõtte- ja saatusekaaslastel, pole sel aastavahetuse ööl enam ei oma kodu, oma tuba ega... lähemaid omaseidki.

Ja ometi voolab aeg oma ühtlast voolamist: peatamatult, pöördumatult, vääramatult. Pole inimese võimuses sellest voo-usängist eralduda. Jääb üle elada oma iga-

päevast elu, muretseda oma muretsemis- ja tunda inimlikku rõõmu kordumatust ajahetkest, mis kellelegi elada antud.

Joulukuul. Joulud.

Mitme aastakümne jooksul püütud nii olematuiks ja maatasa teha, et noorem generatsioon ei teagi enam missugune eriline tunne ja hkkond valitseb kodus või koolis pühade-eelsel nädalal.

Ei teagi, mis tähendas kogu perega saanis it jõululau-päeva õhtul kirikusse.

Aisakellade helinal hobu uhkelt traavimas mööda kirikulistega täidetud talvist teed, pereisa pühalik-tõsiselt ohje pingutamas.

Kirikukellade kumedad kaugele kajavad pim-pomm ja hingevapustav orelimuusika. Püha öö, õnnistud öö...

Lustakas kojusõit: kapjade a't lendavad lumekahmakad silmi pimestamas. Särav jõulukuusk ja pere selle ümber laulmas. Särisevad jõuluvorstid kuumalt keriselt ja

õled põrandal. Külmitutais leiba loomadeie. Vahutav koduõlu ja suur, suur jõulurahu.

Nii oli see hulk aas-taid ta-gasi ja sinna poole oleme üle katsumuste ja eneseületamise hinnaga taas teel. Jälle on saabumas tõelised jõulud — üle aastakümnete, nagu muistegi.

Peatselt saabuv uus aasta nõuab meilt aina rohkem sihi- ja meelekindlust, eneseväärikust, inimlikkust, halastust, tarka meelt ja mõistust. Olgem oma aja vääri-lised!

Soovin meie infolehe lugejalle jätkuvat mõistvat suhtumist ja koostööd, kena pühadenädalat ja õnnel uuel aastal!

Kukub möödunu pilt
välja siis mõtete raamist,
et sinna liugleks uus kild
helgust ning targemaks saa-
mist.

Leili Andre

ERNI TAMMARU,
vastutav toimetaja

Rahvakalender: detsember, jõulukuu

7. **DETS. TÖNNIPÄEV.** Päev on antud Wiedemannil, rohkem tasi suurt midagi teada ei ole. Sõna on vana, Wiedemanni järgi 'tõnn' — vana harjunud viis, millest kõvasti ja kangekaelselt kinni hoitakse».

22.—24. **JÕULUD.** Algavad pööripäevast ja lõpevad kristlikul jõululaupäeval, kuhu on koondunud enamik rahvapärasteist jõulukombeist.

Kombestik peaks olema laimalt teatud-tuntud.

25. **DETS. AJASTAJA PÄEV.** Uue aasta algus. Nimetus vanast sõnast 'ajas' 'ajastaeg', mis aja jooksul muutund 'aastaks'.

Kuigi praegu on üldiselt kalendrites läbi löönud päikeseaasta, on mõned rahvad siiski jäänud kuuaasta juurde. Nii näiteks muhameedlastel, kelle kuu on vahelduvalt 29 ja 30 päeva. Seetõttu nihkuvad neil kalendripühad ja aasta algus järjest. Indias annab see tihti põhjust veristeks kokkupõrgeteks, sest et selliste nihkumiste tõttu satuvad muhameedlaste rõõmpühad hindulaste leinapäegade peale või jälle ümberpöörduvad.

Oma tänapäeva kalendri oleme saanud Roomast, kuhu on võetud parandusi hilisemast Egiptuse kalendrist. Varemalt oli Rooma kalender 10kuine, siis pani kuningas Numa Pompilius 12kuise aasta maksma. Kuud olid järjekorras: Martius 31, Aprilis 29, Majus 31, Junius 29, Quintilis 31, Sextilis 29, September 29, October 31, November 29, Sezember 29, Januarius 29 ja Februarius 27 päeva. Neist oli esimene pühendatud jumal Marsile, teine Apollole, kolmas Jupiterile, neljas Junole, üheteistkümnend Jaanusele ja kahesteistkümnend Plutole või Februariusele. Teised kuud said oma nimed ladina-keelseist kordarvudest (Quintilis — viies, Sextilis — kuues). Siis maksis kuuaasta ja tema pikkus oli 354 päeva. Et aga seda aastat päikeseaastaga kooskõlastada, lisati üle aasta juurd- lisakuu Marcedonius, millel

oli vahelduvalt 21 ja 23 päeva. Viga seisus selles, et Marcedonius ei lisatud reegli-päraselt, vaid seda tegi Pontifex Maximus (ülem-preester) oma drängemise järgi. Kui Julius Caesar sai diktaatoriks ja ühtlasi Pontifex Maximuseks, oli kalendris juba viga 90 päeva. Siis võttis Caesar 46 a. e. Kristust egiptuse õpetlase Sosigenese nõuandel ette kalendrireformi. Reformiaasta, mida nimetatakse konfusioon-aastaks, sai 445 päeva. Kuud said vaheldumisi 31 ja 30 päeva. Kuna selle järgi oleks tulnud aastas 336 päeva, jäeti veebruar kui viimane kuu 29päevaseks. Kuna aasta oli tolleaegsete arvutuste järgi 365 1/4 päeva, lisati iga 4 aasta takka veebruarile üks lisapäev juurde.

Rooma senat nimetas kalendri paranduse eest Quitilise kuu Julius Caesari auks Juliuseks ümber. Selle ilusa ja korraliku kalendri rikkus aga ära Caesari kasupoeg, keiser Augustus 8 a. e. Kr. Nagu Roomas kombeks, ülen-das ta enda jumalaks ja tahtis ka oma nimele kuud saada. Sellepärast nimetas ta Sextilise ümber Augustuseks. Caesari kalendris oli aga Sextilises 30 päeva. Uue jumala hinge ei mahtunud, et tema kuus on vähem päevi kui teiste jumalate omadel. Nii lisas ta Augustuse kuule 1 päeva. Vastavalt sellele tuli aga teistes kuudes päevi ümber korraldada. Kuna hiljem kuude juures enam muudatusi ette ei võetud, püüvad kuude pikkused tänapäevani, nii nagu Augustus seda heaks arvas. Kui kristilased selle kalendri omaks võtsid, ei julgenud nad selle juures muud muudatust ette võtta,

kui tõid sisse egiptlaste ja juutide eeskujul 7päevase nädala roomlaste 8 päevase asemel.

Aja jooksul nähti, et pööripäev ja ühes sellega pühad nihkusid ikka edasi, sest Julianuse kalendris oli aasta pikem kui tõeliselt. Hakati nõudma tungivalt kalendri parandamist. Juba 1512. a. oli Rooma paavst Sixtus IX kalendri parandamisega nõus. Astus kokku vaimulikkude konsilium. Sellele kalendri parandamisele tegi aga ootamatu lõpu kuulus tähtedalanek Nikolaus Kopernikus, kes, nagu teada, asetas päikese maailma keskohta senise maakera asemele. Kui konsilium pöördus tema kui autoriteetse isiku poole, siis seletas ta, et pole veel küllalt täpselt teada päikeseaasta pikkus, et võiks asuda kalendri parandamisele. Siiski ei lasknud kalendrireform end enam kaua oodata. Paavst Gregorius kuulutas 1582. aasta korrigeerimise aastaks ja käskis 4. oktoobri järele kohe 15. oktoobrini edasi lugeda. Kuna Julianuse kalendri järgi said liig-päeva kõik need aastad, mille arvud on jagatavad 4ga, siis jäävad Gregoriuse kalendris need 4ga jagatavad aastad liigpäevadeta, mille sajandite arv ei ole jagatav 4ga. Selle kalendri juures tekib ühepäevane viga alles 3600 aasta jooksul, mil pole tegelikult elus mingit tähtsust.

Sellega sai kalendri suur viga parandatud. Kuid lihvõtted, millest olenevad teised liikuvad pühad, jäid endiselt kalendri valulapseks.

Jutulhehest nr. 1 1935. a.

PAUL TAGEL

SAAME TUTTAVAKS

Ivo Vuks — fraktorist
Küllike Luks — farmitöölaine
Hannes Tamp — ehitustöölaine

ELVIINE RINGEL

sünd. 9. septembril 1916
surn. 12. novembril 1988

Vastutav toimetaja ERNI TAMMARU

Raikküla kolhoosi infoleht
Toimetuse: 203502 Rapla
rajoon, Raikküla skj.
telefon 64 421; 64 475
Trükiarv 400

Tasuta
Tellimise nr. 4324
Maht 05 trükipoognat
Rapla Trükiakoda,
Rapla, Kaida 2

65

Ulla Kaselaan 31. det.

PERE KASVU PUHUL

Maie ja Mati Pajula
Juta ja Vahur Satsi

75

Helmut Erik 8. det.

Vedas viltu

4. detsembril jäi viinakuradi kätte püsti hätta varustaja Arno Leidtorp. Sokutas see kaval elukas talle Johannes Vijandi käe läbi koju hea sortu puskarit. Degusteeriti koos töö läbi.

Järgmisel kolmel päeval

seisab kirjas tööluus.

Muhtsemched panid «kõpa peale» poolteisele liitri le puskarile ja «premeerisid» peale kauba viiekümne rublaga.

Ega kolhoosi juhatusegi peale tea kindel olla: äkki kipub ka «premeerima»?